

Sygn. akt III AUa 544/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2015 r. w Szczecinie

sprawy S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 kwietnia 2014 r. sygn. akt VII U 451/13

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Romana Mrotek SSA Zofia Rybicka - Szkibiel

Sygn. akt III AUa 544/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 24 stycznia 2013 roku, po rozpatrzeniu wniosku S. M., odmówił mu prawa do emerytury pomostowej uzasadniając to tym, że ubezpieczony nie przedłożył zaświadczenia wydawanego na podstawie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, potwierdzającego fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony S. M., który w odwołaniu z 25 lutego 2013 roku wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że spełnia wszystkie wymogi warunkujące przyznanie prawa do emerytury pomostowej ponieważ w okresach: od 23 września 1985 roku do 2 września 1988 roku, od 17 lutego 1994 roku do 7 stycznia 2009 roku oraz od 8 stycznia 2009 roku do 31 maja 2009 roku, będąc zatrudniony na stanowisku montera izolacji okrętowych, wykonywał pracę w szczególnych warunkach

o jakiej mowa w wykazie A Dziale III poz. 90 pkt 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podtrzymał stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz zasygnalizował, że decyzją z 21 listopada 2012 roku odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury, na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił 25 lat ubezpieczenia na dzień 1 stycznia 1999 roku oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie VII U 451/13 oddalił odwołanie.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji.

T. M. urodził się (...), zatem 60 lat ukończył (...).

Wniosek o emeryturę pomostową złożył w organie rentowym w dniu 14 grudnia 2012 roku.

Ubezpieczony legitymuje się udowodnionym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 31 lat i 26 dni.

Ostatni stosunek pracy ubezpieczonego uległ rozwiązaniu z dniem 31 grudnia 2011 roku.

W okresie od 23 września 1985 roku do 2 września 1988 roku ubezpieczony zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Stoczni (...) w S., na stanowisku montera izolacji okrętowych.

Od 17 lutego 1994 roku do 31 grudnia 1999 roku T. M. pracował w Stoczni (...) S.A. w S. również jako monter izolacji okrętowej.

Następnie od 1 stycznia 2000 roku do 7 stycznia 2009 roku został zatrudniony w przedsiębiorstwie wyodrębnionym ze Stoczni (...) S.A. tj. w (...) sp. z o.o. w S. i w dalszym ciągu pracował jako monter izolacji okrętowej.

Pracodawca wystawił ubezpieczonemu świadectwo pracy, w którym wskazał, że T. M. w okresie od 17 lutego 1994 roku do 7 stycznia 2009 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w Dziale III, poz. 90, pkt 16 wykazu A. W informacji uzupełniającej do ww. świadectwa pracy wskazano, że okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach został ustalony na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W Stoczni (...) sp. z o.o. w S. wnioskodawca od 8 stycznia 2009 roku do 31 maja 2009 roku świadczył w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w charakterze montera izolacji okrętowej.

W świadectwie pracy obejmującym ww. okres zawarta jest informacja, że ubezpieczony będąc monterem instalacji okrętowej wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazaną w wykazie A, Dziale III, poz. 90 pkt 16. Powołano się przy tym zarówno na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30 marca 1985 roku.

Obowiązki powierzane ubezpieczonemu w trakcie zatrudnienia w ww. zakładach pracy były w zasadzie analogiczne. Wnioskodawca będąc monterem izolacji okrętowych kładł izolacje na ścianach, sufitach, rurociągach w siłowniach spalinowych, parowych i paliwowych. Pracę wykonywał w różnych pomieszczeniach statku, zarówno w nadbudówkach, jak i pod pokładem. Izolowanie rur polegało na okładaniu ich z zewnątrz watą i obszywaniu (skarżący nie pracował wewnątrz rurociągów). Ubezpieczony używał do izolacji wat mineralnych różnego typu. Pracę tego typu wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy.

W Stoczni (...) sp. z o.o. obowiązywał od 1 stycznia 2009 roku wykaz stanowisk pracy wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jako podstawę prawną powyższego wykazu przywołano ustawę z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych. W wykazie tym nie zostało wymienione stanowisko montera izolacji okrętowych. Przy opracowaniu przedmiotowego wykazu brał udział przedstawiciel BHP M. D..

Sąd Okręgowy po przytoczeniu treści art. 4, 49 i 3 ust1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wskazał, że w załączniku nr 1 powołanej ustawy, pod pozycją 23 wymieniono jako prace w szczególnych warunkach prace na statkach żeglugi morskiej, zaś pod pozycją 29 jako prace w szczególnych warunkach wymieniono prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.). Z kolei prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy (art. 3 ust.3).

Sąd Okręgowy wskazał również, że za prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się także osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 31 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 3 ust. 7 ustawy).

Płatnik składek jest obowiązany wydać zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, za okresy przypadające przed 1 stycznia 2009r. (art. 51 ustawy).

Pomiędzy stronami nie było sporu co do tego, że wnioskodawca urodzony (...) ukończył 60 rok życia, legitymuje się ogólnym okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym ponad 25 lat oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej (art. 4 pkt 6). Pozytywne ustalenie tej kwestii pozwoliłoby na ewentualne doliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów przypadających przed tą datą tj. okresów od 23 września 1985 roku do 2 września 1988r. oraz od 17 lutego 1994r. do 31 grudnia 1999 (zgodnie z art. 3 ust. 7 ustawy). W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony nie spełnił warunku do przyznania prawa do emerytury pomostowej, o której mowa w art. 4 pkt 6 ustawy, albowiem w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie sposób przyjąć, że po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zdaniem Sądu Okręgowego za taką nie można uznać pracy w (...) sp. z o.o. w S. od 1 stycznia 2000 roku do 7 stycznia 2009r. oraz w Stoczni (...) sp. z o.o. w S. od 8 stycznia 2009r. do 31 maja 2009r. kiedy to ubezpieczony wykonywał prace montera izolacji okrętowych, ponieważ nie była to praca określona w nowych wykazach stanowiących załącznik nr 1 i nr 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd rozpoznając przedmiotową sprawę ustalił, że ubezpieczony nie wykonywał pracy ujętej zbiorczo pod pozycją 29 wykazu. Zdaniem tego Sądu ani miejsce wykonywania pracy ani zakres czynności nie pokrywają się z charakterem pracy ubezpieczonego. Ubezpieczony bowiem wykonywał pracę montera izolacji okrętowych we wszelkiego rodzaju pomieszczeniach statku, a nie wyłącznie w pomieszczeniach o małej kubaturze z utrudnioną wentylacją. Sąd Okręgowy ustalił, że do obowiązków ubezpieczonego należało kładzenie izolacji na ścianach, sufitach, rurociągach w siłowniach spalinowych, parowych i paliwowych. Izolowanie rur polegało na okładaniu rur z zewnątrz watą i obszywaniu

(skarżący nie pracował wewnątrz rurociągów). Z tych przyczyn, zakres obowiązków ubezpieczonego nie odpowiada również zespołowi czynności opisanych pod pozycją 28 tj. prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.), ani żadnej innej pracy wskazanej w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd I instancji zwrócił również uwagę, że były inspektor BHP przesłuchiwany w przedmiotowej sprawie podał, że od 1 stycznia 2009r. obowiązywał w Stoczni (...) sp. z o.o. wykaz stanowisk pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i nie zostało w nim wymienione stanowisko montera izolacji okrętowej, bowiem w ocenie osób opracowujących wykaz praca ta nie mieściła się w katalogu prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd okręgowy nie dostrzegł przesłanek wskazujących na sprzeczność pomiędzy wykazem zakładowym a załącznikami do ustawy pomostowej. Sąd rozpoznając niniejszą sprawę ustalał również warunki do uzyskania prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ww. ustawy. Sąd Okręgowy, po przytoczeniu treści powyższego przepisu, wskazał, że ubezpieczony nie wykonywał żadnej z prac, która jest wymieniona w wykazie prac w szczególnych warunkach (załącznik nr 1 do ustawy pomostowej) lub w wykazie prac o szczególnym charakterze (załącznik nr 2 do ustawy pomostowej). Tym bardziej nie legitymuje się 15 – letnim stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na dzień 1 stycznia 2009r. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej, co oznacza, że nie spełnia warunków do przyznania jej emerytury pomostowej. Wskazane wyżej załączniki nie są tożsame w treści co załączniki A i B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Załączniki do ustawy pomostowej mają ograniczony zakres wymienionych stanowisk prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w stosunku do zakresu prac wskazanych w wymienionym rozporządzeniu. Sąd Okręgowy wskazał, ubezpieczony nie spełnił wymogów do przyznania emerytury pomostowej i odwołanie oddalił.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony.

Zaskarżył wyrok w całości i i zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik postępowania, tj. przepisu art. 233 § 1 kpc. poprzez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy naruszającą zasadę swobodnej oceny dowodów, polegającą na błędnym przyjęciu, że ubezpieczony w spornych okresach przypadających od 23 września 1985 roku do 02 września 1988 roku oraz od 17 lutego 1994 roku do 07 stycznia 2009 roku, będąc zatrudnionym na stanowisku montera izolacji okrętowych, nie świadczył pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu unormowań ustawy pomostowej oraz w oparciu o wykazy stanowiące załączniki do tej ustawy, mimo iż z dokumentów zgromadzonych w sprawie, w tym w szczególności ze świadectw pracy przedłożonych przez ubezpieczonego, jego akt osobowych, jak również z zeznań ubezpieczonego oraz świadków jednoznacznie wynika, iż ww. okresie ubezpieczony wykonywał nieprzerwanie prace w warunkach szczególnych, o której mowa w przepisie art. 3 ust.1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych i która została określona w załączniku nr 1 do ustawy w punkcie 28 i 29,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. przepisu art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej, albowiem nie legitymuje się co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w sytuacji, w której ubezpieczony w spornych okresach przypadających od 23 września 1985 roku do 02 września 1988 roku oraz od 17 lutego 1994 roku do 07 stycznia 2009 roku, będąc zatrudnionym na stanowisku montera izolacji okrętowych, świadczył pracę w warunkach szczególnych, o której mowa w przepisie art. 3 ust.1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych i która została określona w załączniku nr 1 do ustawy w punkcie 28 i 29.

Podnosząc powyższe zarzuty, na podstawie przepisu art. 368 § 1 pkt 5 kpc w związku z przepisem art. 386 kpc wniósł:

1) o zmianę wyroku poprzez:

-uwzględnienie odwołania ubezpieczonego w całości i zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 24 stycznia 2013 roku znak (...) poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej od dnia złożenia wniosku,

- zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz S. M. zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą i drugą instancję według norm przepisanych, ewentualnie:

- o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 kwietnia 2014 roku sygn. akt VII U 451/13 w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję.

W uzasadnieniu apelujący przywołał, treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych w świetle którego, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku, ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat, osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn, ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn, przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 oraz nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zdaniem apelującego decydujące znaczenie ma stwierdzenie wykonywania obowiązków odpowiadających zakresowi prac określonych w przepisie art. 3 ust. 1 ww. ustawy oraz w załączniku nr 1 do ustawy.

Jak wynika ze świadectw pracy przedłożonych przez ubezpieczonego oraz jego akt osobowych w spornych okresach przypadających od 23 września 1985 roku do 02 września 1988 roku oraz od 17 lutego 1994 roku do 07 stycznia 2009 roku, był on zatrudniony na stanowisku montera izolacji okrętowych a pracę tę wykonywał w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją.

W związku z powyższym w ocenie apelującego nie ulega wątpliwości, iż ww. okresach ubezpieczony wykonywał nieprzerwanie prace w warunkach szczególnych, tj. pracę o której mowa w przepisie art. 3 ust. 1 ww. ustawy oraz załączniku nr 1 pkt 28 i 29 do ustawy, zaś okres zatrudnienia ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi ponad 17 lat.

Mając na uwadze powyższe apelację zdaniem apelującego należy uznać za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, albowiem prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa.

Sąd Apelacyjny podziela argumenty zawarte w uzasadnieniu Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne nie znajdując tym samym podstawy do ponownego przytaczania dokonanych już ustaleń faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Przystępując do analizy zarzutów apelacyjnych wskazanych przez skarżącego w wywiedzionym środku zaskarżenia wskazać w pierwszej kolejności należy, że emerytura pomostowa jest świadczeniem przysługującym z nowego systemu emerytalnego dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zatrudnionych w szczególnych warunkach/ charakterze, którzy nie mają prawa do emerytury określonej m.in. w przepisach art. 32, 46 i 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, zwłaszcza z uwagi na niespełnienie, do końca 2008 r., warunków nabycia uprawnień do tych świadczeń. Rozwiązania zawarte w tej ustawie dotyczą osób objętych pracowniczym systemem ubezpieczeń społecznych i mają charakter przejściowy oraz obejmują zamkniętą liczbę określonych podmiotów (por. uzasadnienie ustawy z 19 grudnia 2008r., strona internetowa Sejmu, VI kadencja, nr druku: 1070).

Stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. nr 237, poz. 1656 ze zm.), prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, mogące z wiekiem z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, stawiające przed pracownikami - mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej - wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei pod pojęciem prac o szczególnym charakterze ustawodawca rozumie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy, prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się.

W ust. 7 art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. przed 1 stycznia 2009 r.) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do tego świadczenia przysługuje pracownikowi, który spełnił łącznie następujące warunki: 1. urodził się po 31 grudnia 1948 r.; 2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5. przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; 6. po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych; 7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, spełniła warunki określone w art. 4 pkt 1- 5 i 7 i art. 5-12, a w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po 1 stycznia 2009 r. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy

„szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować, jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3).

Przekładając powyższe na grunt analizowanej sprawy w pierwszej kolejności wskazać należy, że wnioskodawca nie wykazał, aby po 31 grudnia 2008 r. pracował w warunkach szczególnych, stąd brak jest podstaw do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 powołanej wyżej ustawy o emeryturach pomostowych. Zaznaczyć jednak trzeba, że nie wykazanie powyższego warunku nie przesądza jeszcze o odmowie przyznania wnioskującemu prawa do żądanego świadczenia, albowiem, zgodnie z art. 49 powołanej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, ale spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12, a nadto w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Podkreślić należy, że zgodnie z powołanym przepisem (który ma charakter przepisu przejściowego), prawo do emerytury pomostowej nabywają te osoby, które nie spełniły tylko jednego z wyżej wymienionych warunków, tj. nie pracują w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określonym w ustawie o emeryturach pomostowych po 31 grudnia 2008r. Muszą jednak mieć już teraz wypracowany staż w warunkach szczególnych, które za takie uznaje ustawa o emeryturach pomostowych (a nie tylko ustawa o emeryturach i rentach z FUS o szerszym wachlarzu prac). Wnioskodawca – jak wykazało przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe – powyższych warunków nie spełnia, albowiem nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych (o którym mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych) przed 1 stycznia 2009 r.

Sąd I instancji, po przeprowadzeniu wyczerpującego postępowania dowodowego uznał, iż – ubezpieczony S. M. wykonując pracę montera izolacji okrętowych w (...) sp. z o.o. w S. od 1 stycznia 2000r. do 7 stycznia 2009r. i w Stoczni (...) sp. z o.o. w S. od 8 stycznia 2009r. do 31 maja 2009r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze gdyż praca ta nie była wymieniona w załączniku nr 1 czy nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Nie jest to praca wymieniona ani pod pozycją 29 ani 28.

Przedmiotowe ustalenie podzielił również Sąd Apelacyjny. Zdaniem instancji odwoławczej trafnym jest zaprezentowany przez Sąd I instancji pogląd zgodnie, z którym przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że w spornym okresie ubezpieczony pracując jako monter izolacji okrętowych kładł izolację na ścianach, sufitach, rurociągach w siłowniach spalinowych, parowych i paliwowych. Izolowanie rur polegało na okładaniu ich z zewnątrz watą i obszywaniu. Świadkowie podali, że ubezpieczony nie pracował wewnątrz rur.

Stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, mogące z wiekiem z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, stawiające przed pracownikami - mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej - wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy.

W załączniku nr 1 do powoływanej ustawy, pod pozycją 29 jako prace w szczególnych warunkach wymieniono prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.).

Z kolei pod pojęciem prac o szczególnym charakterze ustawodawca rozumie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy, prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanej z procesem starzenia się organizmu człowieka. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W orzecznictwie przyjmuje się, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (por. przykładowo wyrok WSA w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2011 r., IV SA/Po 335/11 - LEX nr 863891).

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do tego świadczenia przysługuje pracownikowi, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. urodził się po 31 grudnia 1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie z art. 49, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W myśl z art. 51 ustawy, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 roku.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 3 ust. 7 ustawy).

Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach podkreślał, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, OSNP 2006 nr 13 - 14, poz. 218; 23 października 2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007 nr 23 - 24, poz. 359; 29 stycznia 2008 r., I UK 239/07, OSNP 2009 nr 7 - 8, poz. 103; 4 marca 2008 r., II UK 129/07, OSNP 2009 nr 11 - 12, poz. 155; 19 maja 2009 r., III UK 6/09, LEX nr 509028).

W rozpoznawanej sprawie nie budzi wątpliwości, że ubezpieczony urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku ukończył 60 lat, legitymuje się ponad 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz nie był zatrudniony w chwili składania wniosku o emeryturę pomostową.

Organ rentowych co do zasady nie kwestionował, że praca na stanowisku montera izolacji okrętowych w okresie zatrudnienia była pracą wykonywana w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983, nr 8, poz. 43 ze zm.).

Kwestią sporną pozostaje natomiast kwalifikacja wyżej wskazanego okresu zatrudnienia, jako wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu zaświadczenie o którym mowa w przepisie art. 51 ustawy pomostowej, wyjaśniając w piśmie z dnia 14 lutego 2012 roku, że nie było podstaw do wydania ubezpieczonemu w/w zaświadczenia albowiem nie wykonywał on pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy pomostowej.

Nie ma racji apelujący kwestionując przyjęte przez Sąd pierwszej instancji stanowisko, że charakter prac wykonywanych przez ubezpieczonego w spornym okresie, nie spełnia przesłanek uprawniających do uznania zatrudnienia jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

W sprawie, wbrew argumentacji apelującego zebrany materiał dowodowy nie potwierdza, aby ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia na stanowisku montera izolacji okrętowych wykonywał prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp., czy też prace na statkach żeglugi morskiej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Również w ocenie sądu odwoławczego analiza dowodów osobowych, jak i dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, nie potwierdza, że praca ubezpieczonego w spornych okresach w Stoczni (...) sp. z o.o. i w (...) sp. z o.o. w S. była jednoznaczna ze stałym wykonywaniem pracy bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp., czy też pracy na statkach żeglugi morskiej.

Zarówno świadek L. Ś. jak i E. L. potwierdzili pracę ubezpieczonego jako montera izolacji okrętowych ale podali, że prace te były wykonywane w różnych miejscach statku. Na sufitach, ścianach, rurociągach siłowni spaliniowych, parowych i paliwowych. Izolacje kładli w nadbudówkach, siłowniach. Podali, że kładli izolację od nadbudówki po żęzy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji zasadnie uznał, że informacje uzyskane od tych świadków w zestawieniu z dowodami z dokumentacji dotyczącej zatrudnienia ubezpieczonego w spornych okresach nie pozwalają na ustalenie, że w spornym okresie ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp., czy też prace na statkach żeglugi morskiej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena dowodów osobowych, jak i dokumentów prywatnych została dokonana obiektywnie, rzetelnie i wszechstronnie, wobec czego nie sposób podzielić zarzutu błędnej oceny dowodów w sposób i w okolicznościach zarzucanych przez apelującego. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 lutego 1996 r., II CRN 173/95). Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego rozumowania. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c., wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Tylko te uchybienia mogą być przeciwstawiane

uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął to sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 06 listopada 1998 r., II CKN 4/98).

Ubezpieczony nie przedłożył przy tym żadnych dowodów, jakoby zakres faktycznie powierzonych mu w tym czasie obowiązków pracowniczych był niezgodny z nazewnictwem jego stanowiska pracy, wynikającym z dokumentacji w postaci świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Wobec ustalenia, że zakres obowiązków ubezpieczonego na stanowisku, monter izolacji okrętowych nie odpowiadał pracy wymienionej pod pozycją 23 i 29 wykazu – załącznika nr 1. ponadto, kwestia pominięcia stanowiska montera izolacji okrętowych w zakładowym wykazie obowiązującym od 1 czerwca 2009 r. nie miała decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, z uwagi na to, że wykazy zakładowe nie stanowią samodzielnej podstawy zaliczenia danego rodzaju zatrudnienia do prac w szczególnych warunkach, mogą być jedynie pomocne przy wykładni przepisów ustawy o emeryturach pomostowych.

Jak już wcześniej wspomniano, decydującą rolę przy analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień do emerytury pomostowej ma bowiem możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji załączników 1 i 2 do tej ustawy. Wykazy zakładowe muszą być dostosowane do treści tych załączników, w których zawarty jest kompletny wykaz stanowisk pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Zakwalifikowanie przez pracodawcę stanowiska nie objętego załącznikami do ustawy emeryturach pomostowych, nie wywołuje skutków przewidzianych w przepisach tej ustawy. Dodać należy, że dokument w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem abstrakcyjnym, w tym sensie, że treści z niego wynikające choćby były wątpliwe w świetle innych dowodów, należy bezwarunkowo przyjmować za prawdziwe. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak i inne dowody, podlega weryfikacji co do zgodności z prawdą w kontekście całokształtu materiału dowodowego, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004/22/392; 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005/11/161; 22 czerwca 2005 r., I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90; 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006/19-20/306; 29 stycznia 2008 r., I UK 192/07, LEX nr 447272).

Ponadto, jak słusznie wskazał Sąd pierwszej instancji, ubezpieczony nie wykazał, że kwestionowany przez niego wykaz zakładowy pozostawał w sprzeczności przepisami ustawy pomostowej oraz załącznikami do tej ustawy.

W ocenie sądu odwoławczego w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy przyjąć należało, że ubezpieczony nie wykazał aby spełnił przesłankę legitymowania się okresem co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych w dniu wejścia w życie tej ustawy, tj. 1 stycznia 2009 roku. Jak już wcześniej wspomniano prawo do emerytury pomostowej jest przywilejem i spełnienie warunków jego przyznania nie może budzić żadnych wątpliwości.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego jako bezzasadną.

SSA Romana Mrotek SSA Zofia Rybicka – Szkibiel del. SSO Beata Górka